

EL TENDUR

octubre 79 - butlletí intern per a socis col·laboradors

OCTUBRE

dia nacional del

PAÍS

VALENCIÀ

La Vila, bressol de
la nostra població.

ONTINYENT

Consciència valenciana, ahir i
avui

Cercle Cultural Lluís Galiana

La presentació del CERCLE CULTURAL LLUÍS GALIANA, volem que siga senzilla i sense desmesures programàtiques. Sols ens guien dos ideals. Un ideal nacionalista, fonamentat en la llavor sembrada en temps passats i adversos, i un ideal cívic, en la mesura que aquest significa participació en la vida d'una comunitat, el País Valencià, i d'un poble, Ontinyent. Ara com ara, disposem de poques eines de treball: la nostra inquietud i la nostra dedicació.

Que en tinguem més, depén dels lectors que ara enceten aquest butlletí.

Memòria i lliçó del P. Lluís Galiana

Joan Fuster

El CERCLE CULTURAL LLUÍS GALIANA vol retre , en aquest primer butlletí, un homenatge a l'illustre erudit P. Lluís Galiana, a través del record que Joan Fuster li dedica en l'article que ara publiquem. Es intenció del CERCLE recopilar tot el que s'ha dit sobre l'autor del RONDALLA DE RONDALLES i publicar-ho en una pròxima ocasió.

Es, indiscutiblement , una de les grans figures del nostre segle XVIII. Potser els contemporanis no ho haurien reconegut. El P. Lluís Galiana va morir als trenta-un anys, i trenta-un són molt pocs anys; una edat en què normalment, un intel·lectual pot considerar-se "format", però sense que la seua obra haja aconseguit encara la seua solvència de la maduresa. Ell havia cremat la seua joventut en l'estudi, en la investigació, en l'ensenyança: el seu esforç era brillant i prometedor, i els hòmens més il·lus--

tres del seu temps li concediren elogi i respecte. La mort prematura venia a trencar aquella admirable esperança quan tot just començava a donar els millors rendiments. La desaparició del P. Galiana degué ser lamentada amb la melancolia que sempre desperten els destins frustrats... Però no saltres hem de valorar d'una manera ben distinta la significació històrico-cultural de l'insigne dominic d'Ontinyent. Per a no saltres, el P. Lluís Galiana és molt més que un erudit o un teòleg de major o menor categoria :

és, exactament, un noble senyal d'afirmació idiomàtica, de "consciència de País", implantat enmig d'una època de renúncia o de sídia. Com Carles Ros , com Leopold Ignasi Piles, el P. Galiana alça la seua veu, entre nostàlgica i admonitòria, en defensa de la llengua autòctona i de la tradició literària que hi va lligada. Els valencians d'avui no podem deixar de veure en ell un símbol de la nostra continuïtat com a poble i un precursor en la lluita per preservar la nostra personalitat col·lectiva.

Havia nascut a Ontinyent en 1740. Professà en l'Orde de Predicadors quan acabava de complir setze anys, a Ontinyent mateix . La disciplina monàstica no l'apartà de la seua vila natal: llevat d'unes temporades que passà a Oriola i València, el P. Galiana quedà vinculat a la casa que els dominics tenien a Ontinyent on vingué a morir en 1771. Considerem que és important el fet del seu arrelament al lloc de naixença, el seu contacte directe i fidel amb les realitats més pures i vives del poble. Això, en definitiva, hagué d'ajudar-lo a descobrir i a estimar la profunditat i l'arrelament social i humana de l'idioma. D'altra banda, la seua incorporació a l'Orde de Predicadors també havia d'influir-lo positivament. Els dominics comptaven aleshores amb no poques personali-

tats d'envergadura, sobretot en el camp de la investigació històrica, i els arxius i les biblioteques dels seus convents eren vertaderes escoles d'erudició. Un d'aquells frares curiosos, el P. Josep Teixidor, escrivia en 1764 al P. Galiana:

"Vuestra Paternidad, que es mozo y capaz, aplíquese a ilustrar las cosas del Reino, pues esto no hay que esperarlo de los extraños, que, aunque quieran, no pueden escribir con acierto de las nuestras"

Era un consell oportuníssim , sensat i útil. I afegia:

"Déjese de trabajos en favor de extraños, y estime el honor de su nativa patria y reino..."

El P. Galiana tenia bons orientadors.

Però potser no li calien. Però ja en 1763 firmava d'Oriola estant, una carta a Carles Ros , que després aparegué com a pròleg del DICCIONARIO VALENCIANO - CASTELLANO d'aquest benemèrit notari de València. La carta del P. Galiana a Carles Ros és molt coneguda: Constantí Llombart la va reproduir, traduïda, en "Los fills de la Morta Viva" , i els hòmens de la Renaixença van acceptar-la com un document decisiu, alhora simp tòmic i alliçonador, que anunciava les possibilitats de recuperació cultural del segle XIX . El P. Galiana hi fa el panegíric de l'idioma i evoca la magnificència de la nostra literatura antiga. La seua intenció és, en efecte, la defensa de la llengua.

Jo no sé que cosa mala han encontrat en ella els valencians, per què aixina vagen oblidan-la, diu segons la versió de Llobart. En reivindicar les seues glòries venerables i recordar la seua dignitat civil i intel·lectual, exclama:

"¿Qui no s'admirarà de que aquens hòmens que hagueren pogut adelantar-la, o per lo menys conservar-la, s'hagen descuidat tant, que no sols no li han donat llustre ningú, sinó que encara han segut causa per a que aquell gran esplendor que l'adornava poc a poc anara enfosquit-se?"

I davant d'aquesta general indiferència, el P. Galiana reaccionà amb unes animades exhortacions a la lleialtat idiomàtica

"en profit d'este Regne, que tant interès té en retindre sa pròpia llengua".

I fins i tot exposa un projecte ambiciós i eloqüent: publicar una biblioteca de clàssics valencians, a fi de facilitar la restauració lingüística en termes de justa viabilitat. Ell mateix descriu i comenta una sèrie d'obres que, al seu entendre, convindria reeditar: constitueixen una selecció raonada i intel·ligent.

En el propòsit del P. Galiana entrava ja un designi depurador i estabilitzador. Caiguda de l'ús culte, la llengua dels valencians vegetava en la més trista corrupció dialectal. I era l'ús culte allò que, segons el P. Galiana, calia restablir. Era, doncs, necessari fer

"un escorcoll ben rigurós de quines expressions i maneres de parlar són circumspectes i dignes de hòmens savis, i quines són vulgar i proporcionades solament per a la gent més baixa i ordinaria":

"desterrar los modos de parlar vulgar" i revaloritzar "les veus castisses". Per això en 1767 escriu la seua RONDALLA DE RONDALLES, una encantadora narracióre dactada amb frases fetes, idiotismes i refranys populars, a imitació del CUENTO DE CUENTOS de Quevedo. La idea del P. Galiana era

"traure a vergonya les grosseres expressions i les vulgaritats"

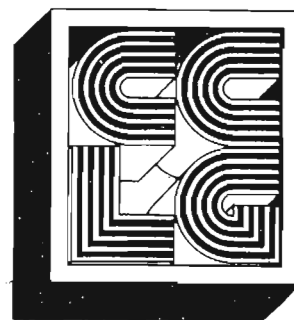
habituals en el col·loqui diari dels valencians del XVIII. En aquest sentit, i no sense proposar-ho, el P. Galiana llegava a la posteritat un fabulós repertori folklòric que mai no li agrairem prou. Però jo voldria destacar-hi una altra cosa: la voluntat de reconstrucció de la llengua literària, implícita en la seua actitud. La RONDALLA volia ser un toc d'atenció davant la temible decadència de l'idioma. Si relacionem això amb la iniciada explanada en la carta a Carles Ros de 1763, comprendrem de seguida que el P. Galiana es posava en la millor línia possible: atent als clàssics, per un cos-tat, i per l'altre, buscant en el poble la part no contaminada de la parla actual.

Però encara hi ha un aspecte a subratllar. Quan explica el pla d'edició d'una biblioteca d'autors antics, el P. Galiana diu:

"Soc de sentir que qualsevol que imprimirà esta obra, res havia de pedre, perquè tots els que foren de bon gust en aquest Regne, i en Mallorca i Catalunya se quedarien molts eixemplars, per ser la llengua de tots estos regnes una mateixa en la substància, i encara casi en lo modo, si parlem de fetxa més antiga".

Això equivalia a postular, també, la unitat de l'idioma natural de les terres que s'estenen entre Perpinyà i Elx, entre Lleida i Maó. Els valencians del segle XVI i XVII, en general, havien tendit a accentuar les diferències regionals de la nostra llengua, i es referien al "valencià" com si fos un idioma distint del "català" i del "mallorquí". En tot cas, reconeixien que en el passat totes aquestes regions parlaven "llemosí", del qual deriven les tres modalitats lingüístiques modernes, germanes però separades. "Una mateixa en la substància", afirma el P. Galiana. Ell continua emprant el nom de "valencià" quan vol al·ludir a la llengua dels valencians: també en diu "el nostre llemosí". Era la vella i difícil "qüestió de noms", inspirada i fomentada pels amors propis locals i localistes. Siga com siga, el que a nosaltres ha de merèixer-nos més interès és la convicció unitària

del P. Lluís Galiana. Per ella, com per la proposta depuradora el trobem ben prop de nosaltres. Aquell fill d'Ontinyent se situa així, en la primera fila dels nostres gratituds militants.

Disseny: ARTUR SALES

Al proper butlletí parlarem de:

- EL DECRET DE BILINGUISME
- I VOLTA ANTINUCLEAR
- MÉS INFORMACIO

octubre
DIA NACIONAL
DEL PAÍS VALENCIÀ

Els orígens del nostre País

M. Sanchis Guarner

Per als bons amics d'Ortingent

M. Sanchis Guarner

A Alcanyís estant el gener de 1233, dos cavallers, Hug de Forcalquer, mestre dels Hospitalers i Blasco d'Alagó, assabentaren el rei, tot cofoi pel guany de Mallorca, de les excel·lències de València, "*la mellor terra e la pus bella del món*", tot i incitant-lo a conquerir-la. Jaume I erigit en protector del destronat Abú Zayd, la campanya seria teòricament presentada com una intervenció en una contesa civil dels musulmans.

Cal dir que la reconquesta -- més d'una desena d'anys -- i la repoblació de València, foren molt més llargues i complexes que no pas les de Mallorca. Mentre que la conquesta de l'illa de Mallorca l'havien propugnada els mercaders catalans amb criteri defensiu, la del regne sarraí de València la conceberen els aristòcrates aragonesos amb propòsit expansiu, per bé que Jaume I reeixí a maniobrar, i foren a la fi el rei i la burgesia catalana els

que se'n beneficiaren principalment.

CONQUESTA I REPOBLACIÓ DEL MAESTRAT

Jaume I conquerí Borriana l'agost del 1233, i llavors se li lliuraren tots els castells de més al nord. Els sarraïns evacuaren totalment aquelles terres que constituïrien el Maestrat, puix que foren donades als cavallers de l'orde militar del Temple (després Montesa) en règim de latifundi, altres latifundis septentrionals foren la Tinença de l'abat de Benifassà, i Morella, guanyada i posseïda per Blasco d'Alagó.

En aquelles comarques d'economia ramadera, s'establiren escassos repobladors que, com que la majoria procedien de la Catalunya Nova, hi dugueren el dialecte català occidental, tot i que la major part de les cartes de població atorgades per a aquest sector, ho foren a fur de Saragossa i que els aristòcrates aragonesos pretenien que aquelles terres conquerides esdevinguessen un simple apèndix senyorial i latifundista de llur regne, una mena d'Andalusia de la Corona d'Aragó, segons l'expressió de Joan Reglà.

ACCELERACIÓ DE LA CAMPANYA

L'any 1236 el rei de Castella sant Ferran s'apoderà de Còrdova.

Llavors Jaume I convocà corts a Montsó a posta per a accelerar la conquesta sistemàtica de València; el papa Gregori IX atorgà la butlla de Croada. Aleshores començà Jaume I usar el títol de rei de València, i sembla que el primer dels documents en què l'ostentà n'és un datat a Tarassona el 30 de setembre de 1236. La immensa majoria de les donacions de terres a València d'aquesta època, van datades segons el sistema aragonés de l'era hispànica i no pel sistema català de l'any del Senyor, de la qual cosa dedueix Ubieto que la conquesta de València era llavors considerada com una empresa aragonesa.

LA DECISIVA BATALLA DEL PUIG

Convocats a Terol per a la Pasqua del 1237, els croats que s'hi aplegaren no foren gaire i en llur majoria aragonesos. Menada pel rei l'host ocupà temeràriament el Puig, a 15 km al nord de la ciutat de València, posició que Zayyan havia desmantellat. Jaume I hi deixà una petita guarnició comandada pel montpellerí Bernat Guillem d'Entença, oncle seu. El Puig, com el topònim indica, és una elevació, l'única enmig de l'Horta septentrional, i la seua importància estratègica havia quedat ben palesa en les guerres del Cid. Els àrabs l'any

menaren Djubayla, diminutiu de *djabal*, mot que també significa muntanya, i els mossàrabs, per etimologia popular, digueren Cebo^{lla} per Djubayla. Hom sol identificar el Puig amb el topònim pre-romà Enesa, emprat també pels geògrafs àrabs.

Zayyan, penedit de la seua imprudència, aplegà un gran exercit per tal de reconquerir el Puig. Fou vençut, però, el 20 d'agost de 1237, en una batalla que resultà decisiva. El rei Jaume I que no hi participà, frisà a acudir en socors d'aquella posició avançada que els cavallers volien evacuar.

LA REPOBLACIÓ DE LA PLANA I DE LES COMARQUES PONENTINES

Durant la Quaresma del 1238 es rendiren per capitulacions els castells de la Plana i la Vall d'Uixó. La repoblació cristiana de la Plana fou molt més activa, densa i de tipus diferent que no la del Maestrat. La Plana, comarca de rica economia agrícola, fou donada en petites parcel·les a individus concrets, principalment catalans, igual que els repobladors de les viles traslladades de la muntanya al pla, com Castelló (1251) i Nules, o de nova fundació, com Vila-real (1274).

Al contrari, la vall d'Uixó i la serra d'Espadà, romangueren poblades exclusivament per musul-

mans, tot i constituint-hi un món tancat, fins al segle XVII. També eren sarraïns els habitants de l'Alt Millars, on s'havien refugiat els moros expulsats del Maestrat. L'Alt Millars s'havia mantingut fidel a Abú Zayd, el destronat rei almohade de València, el qual s'havia convertit al cristianisme i figurava entre els cavallers aragonesos de Jaume I. Abú Zayd féu donació al bisbe de Sogorb de l'Alt Millars i també de les terres serranes de l'Alt Túria que se li rendirien (1236).

En les comarques de l'antiga diòcesi de Sogorb es parla castellà, per tal com encara que estaven molt majoritàriament poblades per musulmans, hi foren establits petits nuclis de cristians aragonesos.

CONQUISTA DE LA CIUTAT I CONSTITUCIÓ DEL REGNE

Jaume I posà setge a la ciutat de València el 22 d'abril de 1238. Dotze naus de socors trameses pel rei de Tunísia, no pogueren desembarcar-hi, i Zayyan es rendí el 28 de setembre. El rei Jaume I féu l'entrada triomfal a la ciutat el 9 D'OCTUBRE, després que els moros hagueren hissat la bandera de les barres catalanes en la torre d'Alí Bufat. Els cavallers se sentiren despagats puix que la capitulació havia impedit el saqueig de la ciutat.

Gravat de la primera meitat del segle XVI, on es representa l'atac a la porta de la Boatella de València, per les tropes de Jaume I (Primera part de la història de València, de Pere Antoni Beuter, edició de 1604)

El rei En Jaume, sempre en pugna amb els nobles aragonesos, a fi de limitar llurs ambicions feudals, creà de dret el regne de València en atorgar, l'abril o el maig del 1239, la Costum, codi legal que l'any següent, amb addicions, es convertiria en els *Furs de València*, els quals, per bé que admeten elements del dret consuetudinari—"segons era usat e acostumat en temps dels sarraïns" és la fórmula estereotipada--, es fonamenten sobretot en el dret romà; igual havia esdevingut abans amb la creació del Regne de Mallorca.

El 1245 foren instituïts el Municipi i els Jurats, i les Corts valencianes del 1281 determinari en la constitució del Consell de la Ciutat. Martínez Aloy considera que una reunió parlamentària de nobles, clergues i ciutadans en el 1261, fou l'origen de les Corts generals del Regne de València. La moneda jaquesa, pròpi

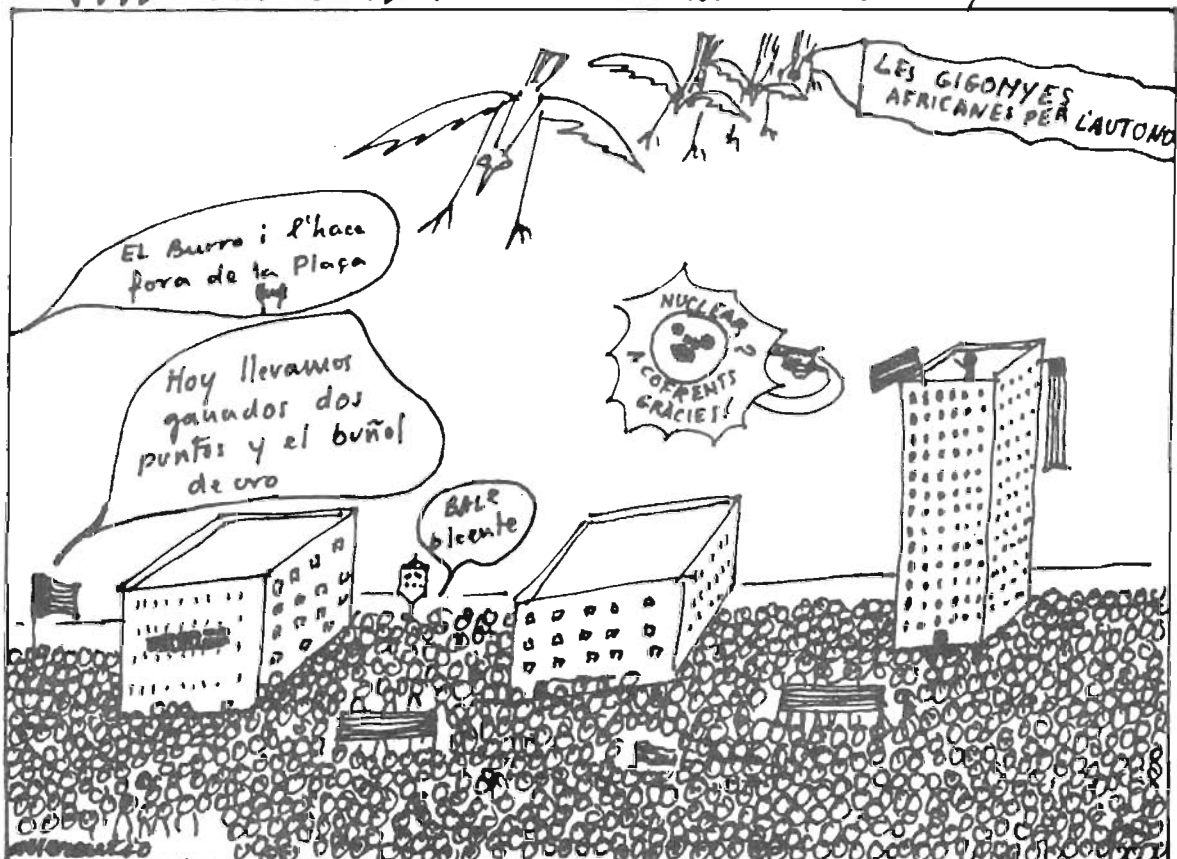
a del Regne d'Aragó, que havia circulat de primer antuvi, fou substituïda el 1247 pels "reals de València", moneda particular del nou regne valencià.

Havien sorgit així, per decisió sobirana de Jaume I, dos regnes nous i autònoms, el de Mallorca i el de València, on per bé que s'hi mantenia el caràcter patrimonial de la monarquia, l'autoritat del rei estava subjecta a les lleis, i hi era evitada la ingerència d'aristòcrates i clergues en el govern, puix que eren domini de la burgesia amb clara preponderància de l'urbs comercial sobre el camp senyorial. Segons sintetitza Martí Domínguez, el Regne de València, amb corts i moneda pròpies, des del bressol era històricament fill, però políticament germà del Principat i un germà no fadrístern sinó hereu, amb el mateix grau, dins la Corona d'Aragó, que la mateixa Catalunya. . . .

1976 Dia Nacional del País Valencià prohibit

1999 Dia Nacional del País Valencià massificat

CRÒNICA AFÀTICA

Des de la manifestació del 9 d'Octubre del 77 ençà, ha plogut molt. Des d'aquella data memorable en què milers i milers de valencians envaïren el carrer, el procés de recuperació de la consciència nacional ha sofert certs canvis, això és evident. On fa uns anys hi havia quatre elements conscients, ara n'hi ha huit. Però també, on abans hi havia un corifeu que es dedicava a fer la guerra i no el País, ara, n'hi ha justament el doble.

Ja en el seu dia, hi hagueren les veus que desconfiaren de la quantitat d'"autonomistes" que hi havien aparegut de la nit al matí. Això era, justament, el primer avís dels "enemics de sempre" pel que fa a la seua actuació política. A fi d'evitar fragmentacions de la "nación", el millor era crear allò de "las autonomías". S'obria el bagul de les disfresses d'autonomista.

Després vingué allò del Plenari i de la Pre-autonomia. Varen omplir la sol·licitud i, a corre cuita, acudiren a signar a Madrid:

després de la foto protocolària, teníem ja allò del Consell. Consell majoritàriament d'esquerra, el qual, sense transferències i sense diners, acabà per no passar més enllà de la Pre.

Mentre, predicaven i invocaven el "sentit comú dels valencians", sense adonar-se que el sentit comú, malgrat Descartes, està molt malament repartit ací. I així anà progressant la campanya anticatalanista. Campanya amb les seues violències implícites, víctimes de les quals foren personatges de tots ben coneguts. En alguns casos, "les bromes" amb prou feines varen merèixer un tímid comunicat.

Vingué més tard l'època consensual, i va nàixer la criatura: la Constitució. Com que els nostres parlamentaris, aleshores tenien picor de gola, no obriren la boca, i sense posar-hi cullerada la constitució --dita l'Emilianense-- fou aprovada.

La Moncloa tocà la campana de les Eleccions, fruit de les quals resultà una nova composició del

Consell: llevat de la Presidència, Madrid havia ocupat tots els càrrecs. Aleshores, els cònsuls, a fi de dur a terme les reformes del Consell i instal·lar-hi la coneguda multinacional "SANO REGIONALISMO S.A.", emprengueren la lluita contra l'últim bastió: el President del Consell. Era -- i és -- la lluita del lleó i l'aquil·lanya.

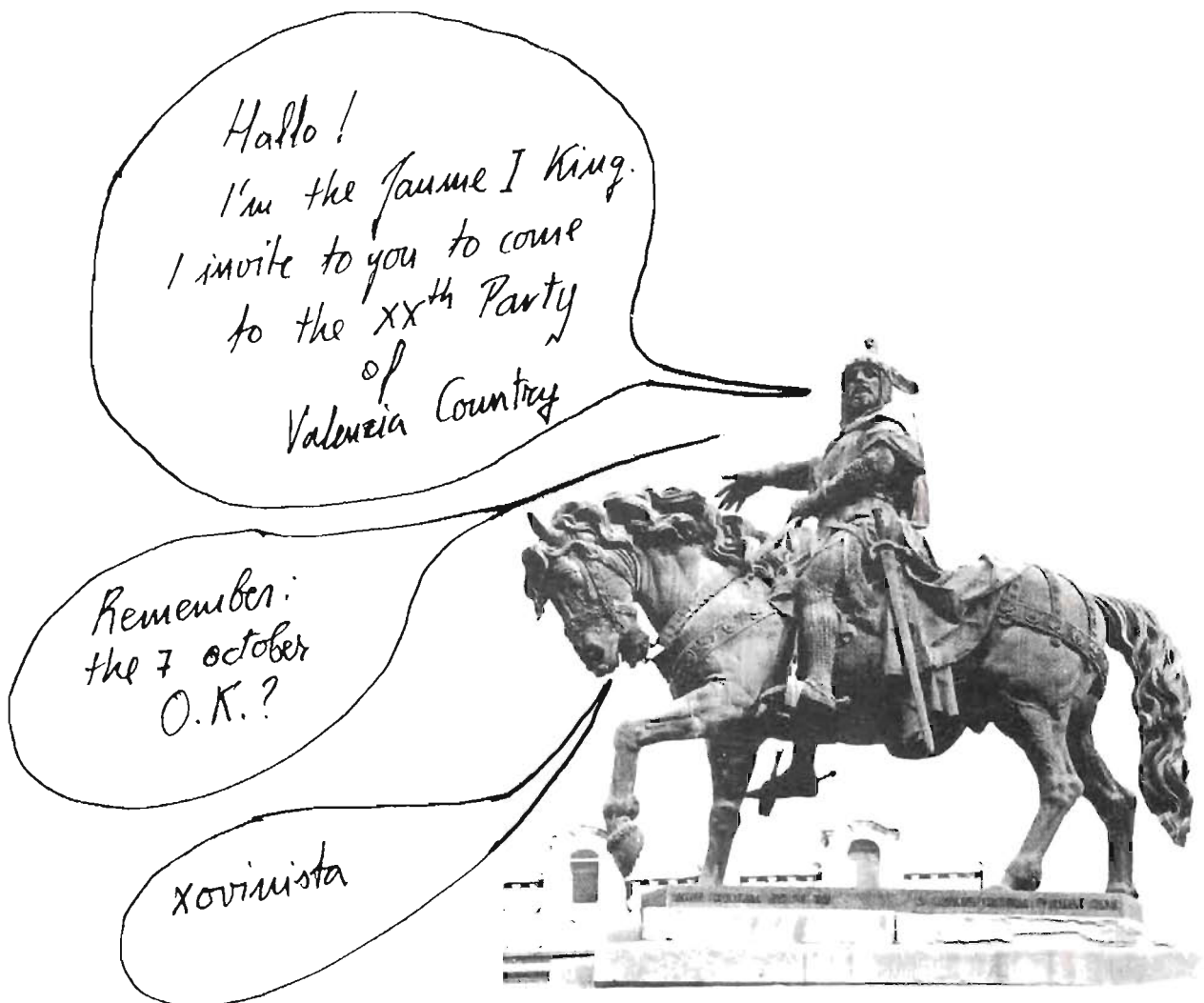

PUNT FINAL

Aquests dies són decisius per al futur immediat del nostre País. Les eleccions a Senyera (decisives per a la Presidència de la Diputació), l'afer de l'alcalde de València, la marxa del procés autonòmic... són esdeveniments que ens han de fer reflexionar, i també actuar.

Mentrestant, des de l'altra banda del riu, l'abella Reina en dolça els paladars conformistes amb les seues beceroles periodístiques.

A. PEIRO

Davant el fort resorgiment de les comunitats nacionals, no sols a Europa sinó també a la resta del món, crec oportú la publicació d'aquest article*. Parla d'un problema vigent i cada dia més radicalitzat: les comunitats nacionals més fortes continuen oprimint les febles; i aquestes es troben en una situació de veritable colonialisme, entés d'una forma un poc diferent a la tradicional.

El País Valencià, conjuntament amb d'altres terres forma una comunitat nacional, clarament diferenciada de la resta de l'Estat espanyol - (llengua, costums, etc.) I igualment com altres segueix immers en una total opressió, amb tot el que això comporta. Però cal afegir que en aquests últims anys, la consciència nacional ha reviscolat i s'ha lligat amb teories polítiques que fins avui no havien acceptat aquesta realitat, tal vegada per manca d'objectivitat política o realisme.

D'uns anys ençà Europa ha assistit al resorgiment de moviments i minories, en la seua major part nacionalitats, que reivindiquen llurs drets polítics amb la freqüent utilització de mètodes violents. Aquests grups formen l'avantguarda d'un sentiment cada vegada més generalitzat: l'alineació dels governats en sentir-se oprimits per la màquina, cada volta més complexa d'una societat de consum i les multinacionals, tendeix a perdre contacte amb les institucions de l'Estat i a identificar-se amb grups minoritaris que representen llurs interessos a curt termini. És així com el concepte de la nació-Estat queda destruït de forma estrepitosa davant la possibilitat, per part dels governants, de frenar els moviments autonomistes o independentistes dins les seues fronteres.

RECONeixEMENT JURÍDIC DEL RESPECTE A LES MINORIES

Els exemples no són difícils de trobar. A Irlanda una guerra fratricida entre catòlics i protestants ha suposat més de 1.500 víctimes al llarg de vuit anys, mentre que a Gran Bretanya, escocesos i gal·lesos exigeixen la devolució de llurs drets. A França, els independentistes corsos han desencadenat nombrosos atemptats contra el poder central i, a Euzcadi, el poble basc ha protagonitzat els episodis més violents i més greus des de la guerra civil, en pro de la seua llibertat.

Avui, en la majoria dels estats, la violació sistemàtica dels drets humans --especialment de les minories-- constitueix una realitat innegable. Nombrosos grups ètnics, racials, religiosos o lingüístics són les víctimes de discriminació i repressió generalitzades. Tota estructura social, injusta, reflectida en una explosió econòmica, dominació político-militar o domini psicològic sobre l'individu, crea un clima òptim per a la violació dels drets humans. Tot allò que siga treballar per a aconseguir

PARLEN LES "NACIONES SENSE ESTAT"

*DEIA, nº 52, Dissabte 6 d'agost de 1977

REGIONS

Corse: une nouvelle flambée ?

Un an après les coups de fusil d'Aleria, dix bombes explosent en une nuit. Mais la solidarité corse ne joue plus...

La Corse a retrouvé le bruit du plastic dans la nuit du 17 au 18 juillet. Mais cette brusque reprise de la violence a suscité des réactions contradictoires. La saison touristique est morose. Et l'on ne sait plus si le plastic a fait fuir les touristes, ou s'il constitue un moyen commode de faire porter la responsabilité de cette situation aux autonomistes.

En une nuit, il y a eu dix explosions à travers l'île. Revendiquées par le Front de libération nationale corse (F.L.N.C.), qui avait déjà endossé dix-huit attentats en mai dernier. But avoué du mouvement : la reconnaissance des « droits nationaux et du droit à l'autodétermination du peuple corse ».

Une semaine avant cette nuit du plastic, la Cour de sûreté de l'Etat avait condamné Serge Cacciari à...

El resorgiment de les minories nacionals, moltes vegades acompanyades de la lluita armada, és un fenomen generalitzat a Europa. En 1976 i a Còrsega, aparegueren pintades amb la frase: Les fusils reparleron bientôt.

un canvi d'aquestes estructures, suposarà una lluita en pro dels drets humans.

QUE ÉS UNA MINORIA?

La resposta a aquesta pregunta no és gens fàcil. Ja en 1950 el secretari general de Nacions Unides argumentà que el terme no podia ésser utilitzat literalment ja que aleshores totes les comunitats que existeixen dins d'un Estat podrien ésser considerades com minories. És a dir, el factor numèric no és essencial en una definició útil.

Per a Ben Whitakeer, director del Minority Rights Groups (única organització mundial dedicada al problema de les minories), un grup minoritari és qualsevol grup que, bé per les seues característiques físiques o racials, és objecte per part de la societat en què viu, de tracte diferencial o desigual.

Tanmateix, segons la comissió contra la discriminació i la protecció de minories de l'ONU, el terme sols és vàlid per a aquells grups no dominants que desitgen conservar característiques estables ètniques, religioses o lingüístiques, diferents a aquelles que posseeixen la resta de la població (1).

En cap d'aquestes definicions no és parla de grups reduïts o numèricament inferiors a la resta de la societat en què viuen. Per això, no podem excloure de la nostra definició a majories numèriques, com poden ésser els negres a Àfrica del Sud. En aquest sentit, cal apuntar l'existència d'organismes internacionals de defensa de les minories, que evolucionen ràpidament cap al reconeixement jurídic dels drets de la persona, per damunt de tots els restants. En aquesta nova perspectiva, l'ordinari dret a la no

ingerència, que serveix de cobertora a les més flagrants violacions, passaria a un segon pla. És que defensar els drets humans és defensar les minories. Més en cara, possiblement el més eficaç dret de les minories siga el que garantitzen l'exercici dels drets humans a tots i cadascun dels membres d'aqueixes minories.

PER UNA DEFENSA EFICAÇ

Els drets específics referents a les minories, garantits per l'article 27 dels pactes civils i polítics de l'ONU, declaren que als Estats on existeixen minories, no se'ls negarà a les persones que hi pertanyen els drets que els corresponen en comú amb els altres membres de llur grup de tenir llur pròpia vida cultural i religiosa, així com l'expressió en llur propi idioma.

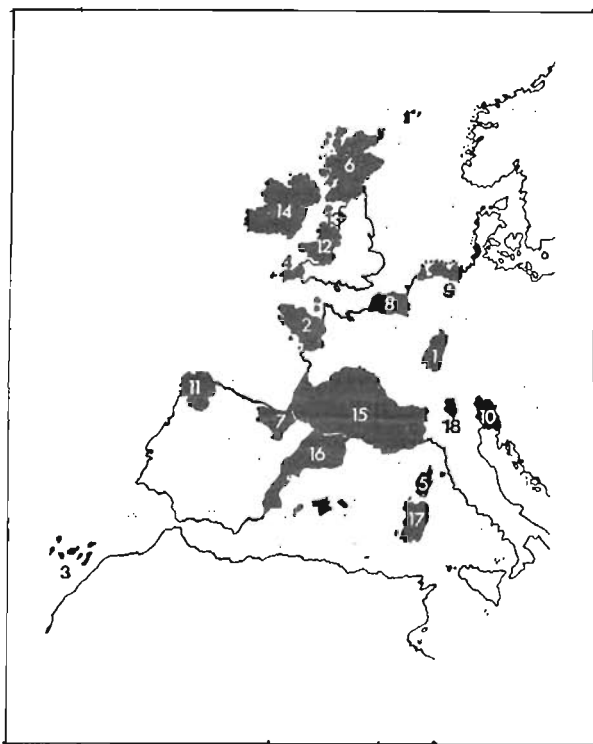
Però, precisament, un dels principals problemes de fons al si de l'ONU ha estat de complementar les resolucions existents en matèries de drets dins del pla internacional. De les 100.000 denúncies rebudes per aquest organisme durant els últims set anys cap ha pogut ésser comprovada per manca de col·laboració per part del país implicat.

Tanmateix, la situació pot canviar en un futur immediat, gràcies a les recents declaracions de Carter en el sentit que els Estats Units estarien disposats a abordar i investigar denúncies sobre la situació dels drets humans, i en especial les de les minories, dins del seu país. En el mateix sentit, Carter proposà la creació d'un alt comissari dins l'ONU, amb objecte de vetllar els drets humans a nivell mundial.

Periòdicament, els Estats detentadors del poder, declaren públicament que el problema de les nacions sense estat no és sinó el residu romàntic superat per la nova problemàtica socio-econòmica. Tanmateix, el resorgiment de la consciència nacional en pobles que pareixien assimilats, l'aparició en el camp polític de noves nacionalitats, constitueixen

un fenomen de gran importància en importància en el nostre temps. Oprimits, menys forts en homes i interposició, les nacions sense Estat se solidaritzen unes amb les altres per fer sentir llur veu davant l'opinió pública i instàncies internacionals. L'objectiu comú no és altre que el d'assegurar una representativitat de les minories dins els organismes estatals i internacionals. Així com de començar a canviar o modificar les estructures dels Estats centralistes de forma que aquests respecten els drets i caràcters dels distints pobles.

Introducció i traducció de
PERE MAJOR

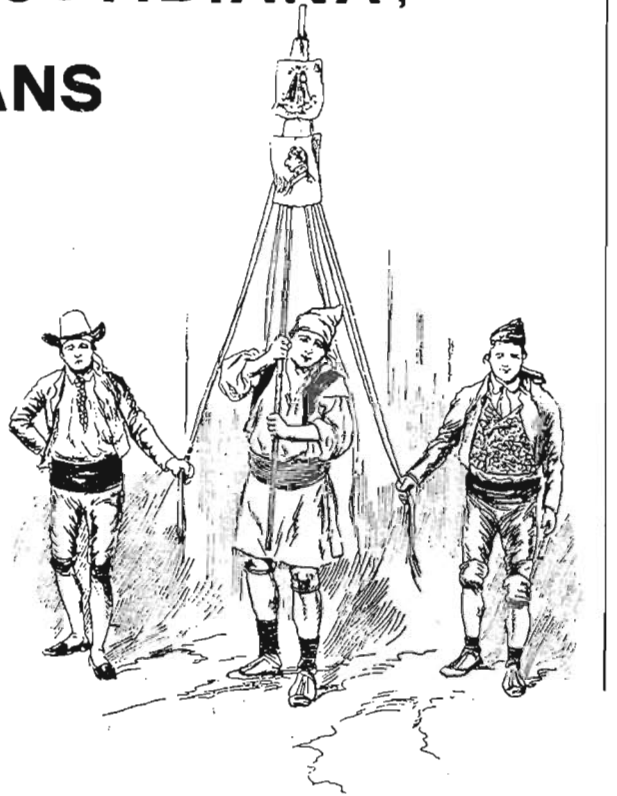

UNA QÜESTIÓ, QUOTIDIANA, DE DRETS HUMANS

M'haurà de disculpar el lector les dues anècdotes que tot seguit vaig a contar-li. Anècdotes que no ho són tant. Al cap i a la fi, algú deia que la millor sociologia es fa al carrer. Crec que no descobresc la Mediterrània si dic que a València ciutat es parla majoritàriament el castellà. També, que és un dels llocs on més s'ha palesat la despersonalització i la pèrdua del sentiment nacional. Però crec també que ja és hora de donar l'alerta davant els atropellaments que hem patit, i patim, els que som de comarques. Doncs bé, anem a l'assumpte.

Anem a imaginar que jo, o vosté, els qui ens reconeixem com de poble, anem a la capital, a València, per a uns afers concrets. D'aquells afers que sols tenen solució en la Ciutat.

Jo, i també vosté, pot entrar en qualsevol de les cafeteries que prosperen al centre de la ciutat, i innocentment -- o no tan innocent-- s'expressa en la llengua que es parla al seu poble. Pot requerir l'atenció del cambrer i amb la urbanitat que la situació exigeix, demana

un *café en llet*. Pot passar que el cambrer --del qual sabem que entén perfectament la nostra llengua-- li diga:

--*¿como dice?*

I vosté, o jo, amb tota la bonhomia creiem que no ens han sentit, i repetim:

--un *café en llet*, per favor.

Però el cambrer no entén, o no vol entendre:

--*No le entiendo.*

I vosté, o jo, amb una paciència que ni Job, tractem de pronunciar clarament:

--un-ca-fé-en-llet.

La situació és trencada amb la iniciativa del cambrer:

--*Lo que Vd. quiere es un café*

con leche.

Llavors vosté té dues opcions. O fer-li saber que allò que ell ha dit, en valencià es diu *café en llet*, o bé armar-se de mala educació i eixir-se'n.

Després d'això, és clar, hom se sent ultragalàctic i li entren ganes d'anar-se'n al Saler i menjar-se una paella, demanada prèviament en perfecta llengua anglesa.

Una vegada païda, potser vosté ja se sent en forces per a seguir la jornada. Prendrà un taxi. Pot protagonitzar també la següent seqüència:

--a la Plaça del País Valencià

--¿Dónde?

--A la Plaça del País Valencià

--Plaza de qué ?

--Plaça del País Valencià.

--Pues no la conozco.

--No coneix la plaça on hi ha l'Ajuntament ?

--Bueno, esa es la Plaza del Caudillo.

--Pues això.

...

--¿Y cuando la han cambiado?
porque yo no me he enterado.

--M'estranya que sent taxista
vosté...

Quan vosté ja ha arribat al lloc on volia anar i li indica al taxista que pare, el taxi s'atura. Però de sobte, inicia una carrera desenfrenada cap enrere i s'atura davant d'un cartell.

El taxista amenaça:

--*Ahí dice Plaza del Caudillo.*

"me extraña que siendo taxista..."

Siendo español parece mentira que vayan haciendo esas tonterías!

Per un moment, ens quedem albirant a fi de saber si allò amb què hem ensopegat és un element d'extrema dreta o és un valencià nero, però com que vosté i jo tenim instints conservadors i no volem aparèixer a la pàgina de "Sucesos" preferim tocar el dos.

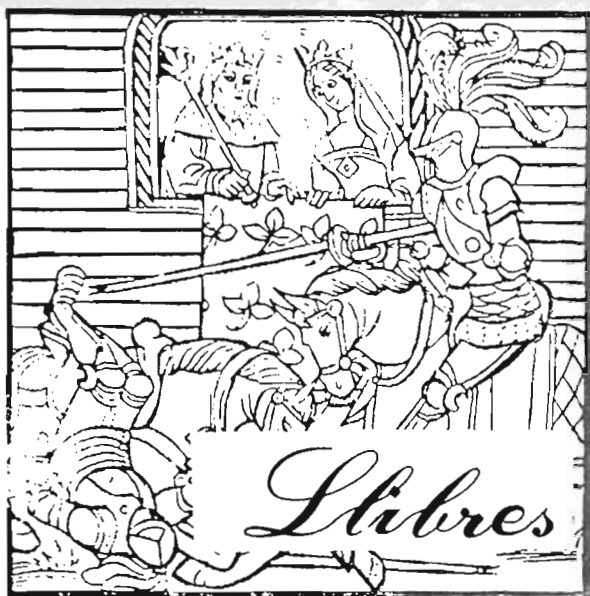
..

Aquests fets, com diuen a les pel·lícules, són verídics.

És una qüestió de drets humans. I el lector ja m'entén.

Mentre, anem tirant...

"Bandera vella, honrà de capità"

Els valencians ens trobem embolicats en una sèrie de discussions i qüestions, amb unes segones intencions ben paleses, que no es poden resoldre al carrer amb la llei del que tinga la veu més forta o del que anomene més cites de reis i fets històrics, més o menys desconeguts fins i tot per al "cronista provisional".

A la recerca d'estudis seriosos i objectius, que puguem aclarir conceptes bàsics, cal destacar aquesta obra de Pere Ma. Orts. No es tracta de barallar-se verbalment ni de pretendre imposar judicis sobre els fets històrics, sinó de donar-los a conèixer clarament, sense interpretacions parcials. I així ho ha entés l'autor i ens ho indica a la introducció del llibre.

Ens trobem davant d'un grapat de fotografies, documents i texts enxarxats amb una exactitud cronomètrica, que vénen a abocar un poal d'aigua clara en l'estudi de l'origen i evolució de la se-

ORTS I BOSCH, Pere Ma.

"Història de la Senyera del País Valencià"

Ed. Tres i Quatre

Biblioteca d'Estudis i investigacions

280 pàg. 24 x 17 cm.

València, 1979

nyera de tots els valencians, inclosos els del cap i casal. Pere Ma. Orts ens mostra aquest recorregut, bo i seguint les paraules i el testimoniatge d'historiadors, personalitats i cronistes de totes les èpoques, des de Jaume I i Jaume Roig fins a Giner Marco i Miquel Duran en 1935. I de més a més ens ho il·lustra mitjançant tota mena de quadres, retaules i gravats, començant pel penó de la Conquesta i el retaule de Sant Jordi i cloent en les més recents mostres gràfiques.

L'autor assenyala les causes i la data possible de l'aparició del color blavenc i conflictiu en el penó valencià, amb tot el significat pejoratiu que això comportarà després.

Potser, trobem massa embolic de dades i matisos en aquestes pàgines, tanmateix calien per tal de bandejar d'una volta per totes qualsevol desinformació o malentés i, pense que amb aquest treball s'ha aconseguit.

VICENT LLÀCER

E L C E R C L E C U L T U R A L

L L U Í S G A L I A N A

contribueix

a l'engrandiment cultural del nostre poble.

S I E N C A R A N O S O U S O C I S

C O L . L A B O R A D O R S

feu-vos-en !

Si voleu rebre aquest butlletí, escriviu-nos.

INFORMACIÓ: Apartat de Correus 140 - Ontinyent

